

7.
SINIF

STÜDYO

SOSYAL BİLGİLER

7. SINIF STÜDYO SOSYAL BİLGİLER

©Tudem Eğitim Hiz. San. ve Tic. AŞ

1476/1 Sokak No: 10/51 Alsancak / Konak / İZMİR

YAZARLAR: Tudem Yazı Kurulu

DİZGİ VE GRAFİK: Tudem Grafik Ekibi

BASKI VE CİLT: Özyurt Matbaacılık İnş. Taah. San. ve Tic. Ltd. Şti.

Saray Mahallesi 123. Cadde No: 2/1 Kahramankazan/Ankara

Tel: 0312 384 15 36

ISBN: 978-605-5637-47-7

YAYINEVİ SERTİFİKA NO: 45041

MATBAA SERTİFİKA NO: 46772

Tüm hakları saklıdır.

Bu yayının hiçbir bölümü, telif hakkı sahibinin önceden yazılı izni olmaksızın tekrar üretilemez, bir erişim sisteminde tutulamaz, herhangi bir biçimde elektronik, mekanik, fotokopi, kayıt ya da diğer yollarla iletilemez.

www.tudem.com

İçindekiler

1. ÖĞRENME ALANI: BİRLİKTE YAŞAMAK

Ön Değerlendirme	4
Gruplarda ve Sosyal Hayatta İletişimin Önemi	6
Alıştırmalar	8
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	12
Özel Gereksinimli Bireyler İçin Fırsat Eşitliği	14
Alıştırmalar	16
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	20
Millî Meseleler Karşısında Türk Toplumunun Tutum ve Davranışları	22
Alıştırmalar	24
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	28
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-1	30
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-2	32
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-3	34

2.ÖĞRENME ALANI: EVİMİZ DÜNYA

Ön Değerlendirme	36
Küreselleşmenin İnsan ve Toplum Hayatına Etkisi	38
Alıştırmalar	40
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	44
Bölgesel ve Küresel Sorunların Çözümünde Ülkemizin Rolü	46
Alıştırmalar	48
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	50
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-1	52
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-2	54

3.ÖĞRENME ALANI: ORTAK MİRASIMIZ

Ön Değerlendirme	56
Osmanlı Devleti'nin Cihan Devleti Hâline Gelmesini Sağlayan Politikalar	58
Alıştırmalar	62
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	66
Osmanlı Devleti'nin Uygulamaya Koyduğu Yenilikler	68
Alıştırmalar	72
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme-1	78
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme-2	80
Osmanlı Kültür ve Medeniyeti	82
Alıştırmalar	87
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme-1	92
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme-2	94
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-1	96
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-2	98
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-3	100
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-4	102

4.ÖĞRENME ALANI: YAŞAYAN DEMOKRASİMİZ

Ön Değerlendirme.....	104
Türkiye Cumhuriyeti'nin Nitelikleri.....	106
Alıştırmalar	108
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	112
Türkiye Cumhuriyeti'nin Yönetim Yapısı	114
Alıştırmalar	118
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	122
Ülkemizde Demokrasinin Gelişimi.....	124
Alıştırmalar	
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	134
Demokrasinin Uygulanma Sürecinde Karşılaşılan Sorunlar	136
Alıştırmalar	138
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	142
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-1	144
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-2	148

5.ÖĞRENME ALANI: HAYATIMIZDAKİ EKONOMİ

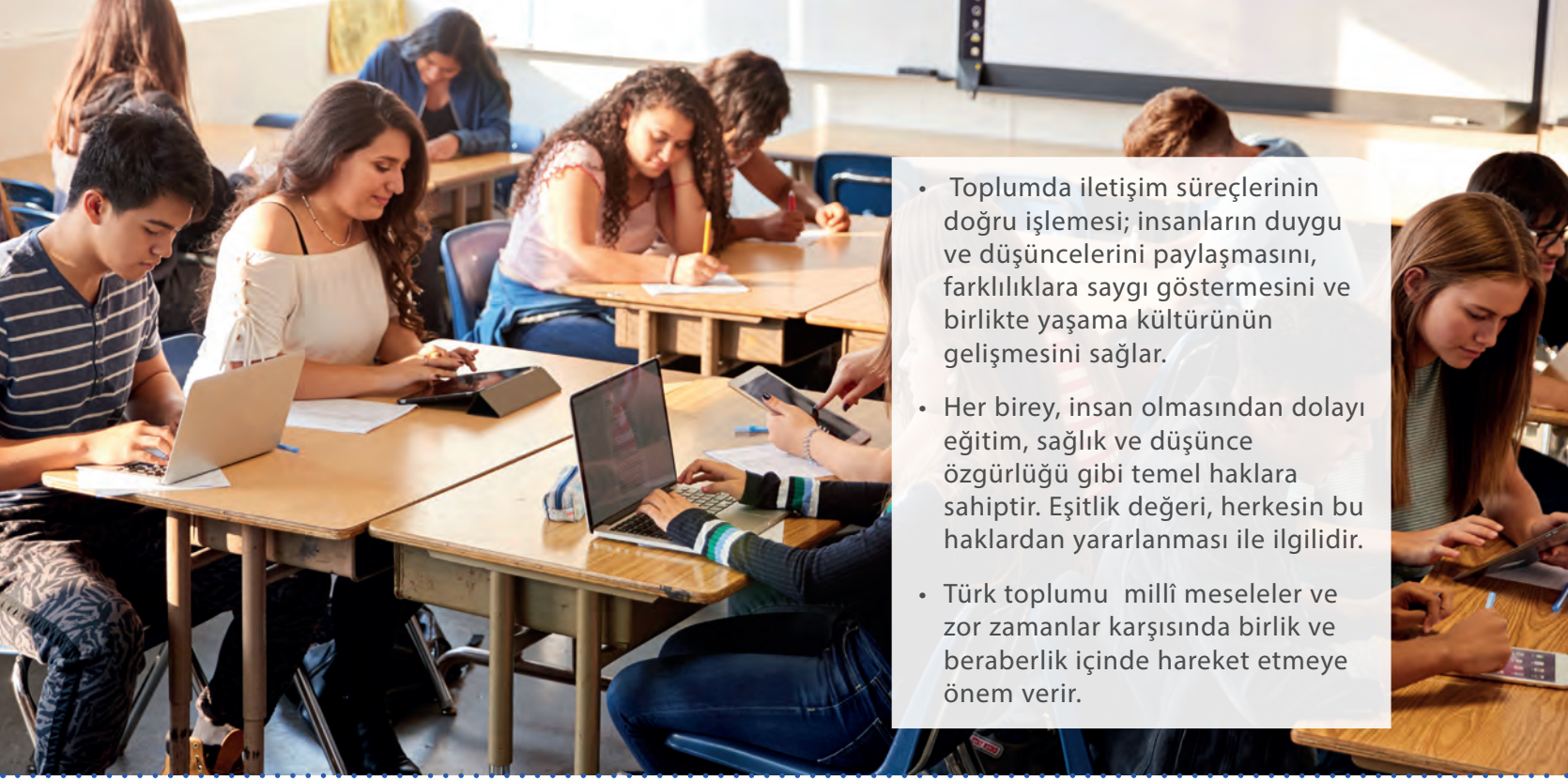
Ön Değerlendirme.....	152
Millî Kalkınma Hamleleri	154
Alıştırmalar	156
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	160
Ekonomik Gelişmişlik ile Üretim, Dağıtım ve Tüketim Arasındaki Döngü.....	162
Alıştırmalar	164
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	168
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-1	170
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-2	172
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-3	174

6.ÖĞRENME ALANI: TEKNOLOJİ VE SOSYAL BİLİMLER

Ön Değerlendirme.....	176
Bilimsel ve Teknolojik Gelişmelerin Gelecekteki Hayata Etkisi.....	178
Alıştırmalar	180
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	186
Sosyal Bilimlerin Çalışma Alanı	188
Alıştırmalar	190
Toplumsal Hayatta Karşılaşılabilecek Problemlere Çözüm Üretme	196
Alıştırmalar	198
Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme	194
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-1	204
Bağlam Temelli Öğrenme Alanı Değerlendirmesi-2	206

YANIT ANAHTARI	208
-----------------------------	------------

Ön Değerlendirme

- Toplumda iletişim süreçlerinin doğru işlemesi; insanların duygu ve düşüncelerini paylaşmasını, farklılıklara saygı göstermesini ve birlikte yaşama kültürünün gelişmesini sağlar.
- Her birey, insan olmasından dolayı eğitim, sağlık ve düşünce özgürlüğü gibi temel haklara sahiptir. Eşitlik değeri, herkesin bu haklardan yararlanması ile ilgilidir.
- Türk toplumu millî meseleler ve zor zamanlar karşısında birlik ve beraberlik içinde hareket etmeye önem verir.

1. İnsanların farklı özelliklere sahip olmasına rağmen birbirlerine saygı göstererek, yardımlaşarak ve ortak kurallara uyarak bir arada yaşamasına birlikte yaşama kültürü denir.

Bu tanıma göre aşağıdaki kavramlardan birlikte yaşama kültürünü destekleyenleri işaretleyin.

a Saygı ☐	b Yardımlaşma ☐	c Ön yargı ☐	d Hoşgörü ☐
e Dışlama ☐	f Sorumluluk ☐	g İş birliği ☐	h Ayrımcılık ☐

2. Aşağıdaki görsellerde yer alan durumların temel hak ve özgürlüklerden hangisi ile ilgili olduğunu yazın.

.....

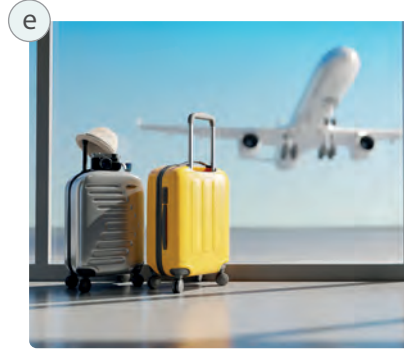
.....

.....

.....

.....

.....

3. Aşağıdaki durumlar karşısında ortaya çıkabilecek duygulardan birer tanesini yazın.

	Durumlar	Ortaya Çıkabilecek Duygu
a	Büyük bir deprem yaşanması	
b	Spor alanında uluslararası başarı kazanılması	
c	Kültürel mirasın zarar görmesi	
d	Demokrasiye yönelik tehditlerin ortaya çıkması	
e	Bilim ve teknoloji alanında millî bir başarı elde edilmesi	

Gruplarda ve Sosyal Hayatta İletişimin Önemi

- **İletişim;** duygu, düşünce ve bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılmasıdır. İletişim sadece konuşarak, sözlü gerçekleşmez.
- İletişim türleri üç grupta incelenir:

Sözlü İletişim: Konuşarak, sözel olarak kurulan iletişim türüdür.

Yazılı İletişim: Mesaj, mektup gibi araçlarla, yazı yazarak sağlanan iletişim türüdür.

Sözsüz İletişim: Sözel ya da yazılı dili kullanmadan, yalnızca jest, mimik ve beden dili aracılığıyla kurulan iletişim türüdür.

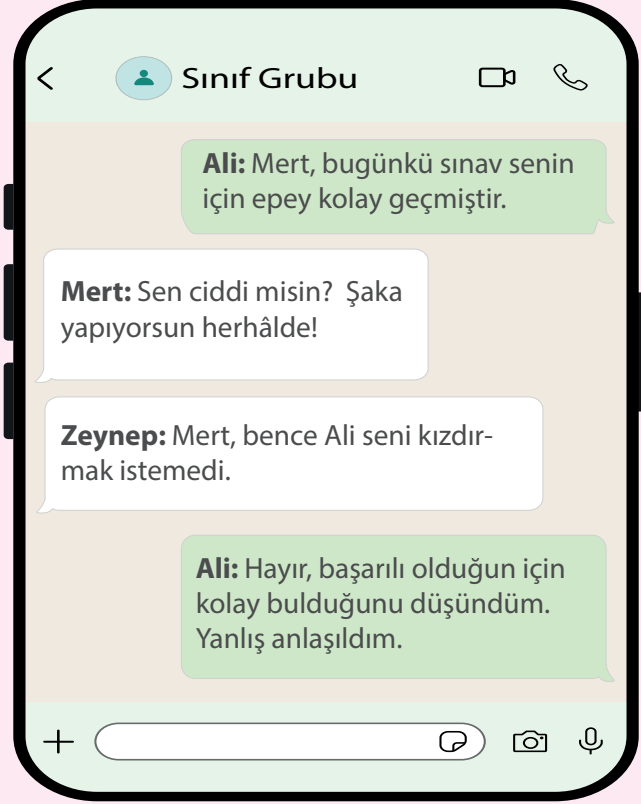
İnsanlar ailede, okulda, arkadaş gruplarında ve sosyal hayatın farklı alanlarında bu iletişim türlerini kullanır. Olumlu iletişim kurabilmek için yalnızca kendimizi doğru ifade etmemiz değil, karşımızdaki kişiyi doğru anlamamız da gerekir.

DÜŞÜNELİM

- Bir arkadaşının sözlerini hiç yanlış anladığın oldu mu?
- Bu durumda neler hissettin?
- İnsanların birbirlerini doğru anlamasında kullanılan iletişim yolunun nasıl bir etkisi olabilir?

ÖRNEK OLAY

1. Bu konuşmada yanlış anlaşılmaya neden olan durum nedir?

.....

.....

2. Bu konuşma yüz yüze gerçekleşseydi yine aynı sorun yaşanır mıydı?

.....

.....

3. Yazılı iletişimde hangi sorunlar ortaya çıkabilir?

.....

.....

Etkili İletişim

- İletişim kuran bireylerin birbirini doğru ve net bir şekilde anlayabildiği iletişime **etkili iletişim** denir.
- Güçlü iletişim, güçlü arkadaşlar ve başarılı çalışmalar getirir.
- Etkili iletişim kurabilmek için şunlara dikkat edilmelidir:

Empati

Kendini duygu ve düşüncede başkasının yerine koyabilmesidir. Duygudaşıktır.

Ben Dili - Sen Dili

Ben dili, kişinin duygu ve düşüncelerini karşısındakini suçlamadan ifade etmesidir.

Sen dili ise karşıdaki kişiyi suçlayan ve yargılayan ifadeler içerir. Benlik saygısını zedeler. Davranıştan çok kişiliğe yöneliktir.

Etkin Dinleme

Konuşmacının mesajlarına odaklanarak onu ön yargısız bir şekilde anlamaya çalışmaktır.

Farklılıklara Saygı

Farklı düşüncelere ve kişilere saygı gösterilmelidir.

Beden Dili

Duygu ve düşüncelerin jest, mimik, duruş ve hareketlerle anlatılmasıdır.

İletişimi engelleyen durumlardan bazıları: Söz kesmek, yargılamak, alay etmek, ön yargılı olmak ...

ÖRNEK OLAY

Ece, grup çalışmasında arkadaşına "Sen zaten hiçbir şey yapmıyorsun." der. Arkadaşı bu söz üzerine çalışmaya katılmak istemez.

1. Bu iletişimde hangi hata yapılmıştır?

.....

.....

2. Bu cümle yerine nasıl bir ifade kullanılmalıydı?

.....

.....

3. Bu durum grup çalışmasını nasıl etkiler?

.....

.....

SIRA SENDE

Durum: Bir arkadaşın sen konuşurken sürekli telefonuyla ilgileniyor.

1. Bu durum sende nasıl bir duygu oluşturur ve bunu ben diliyle nasıl ifade edersin?

.....

2. Bu sorunu çözmek için ne yaparsın?

.....

Alıştırmalar-1

A

Bir sınıftaki öğrenciler, birbirinden farklı özelliklere ve yeteneklere sahiptir.

1. Siz de kendi sınıfınızı düşünerek farklılıklara örnek yazın.

.....

.....

.....

2. Sizce bu farklılıklar toplumu nasıl etkiler? Açıklayın.

.....

.....

3. Bir toplumda insanların birlikte yaşayabilmesi için önemli unsurlardan birini nedeniyle birlikte yazın.

.....

.....

B

Aşağıdaki örnek durumlarda nasıl davranacağınızı işaretleyin ve nedenini açıklayın.

1. Bir arkadaşının grup tarafından dışlandığını fark ettin.

Neden?

☐

Onu savunurum.

☐

Gruba uyarım.

.....

.....

.....

2. Bir grup çalışması yapılıyor ve farklı düşünceler savunuluyor.

Neden?

☐

Kendi fikrimi kabul ettiririm.

☐

Herkesin fikrini dinlerim.

.....

.....

.....

Alıştırmalar-2

Aşağıdaki sen diliyle yazılmış ifadeleri, örnekteki gibi ben diline çevirerek yazın.

Örnek

Sen dili: Sınavların zamanı yaklaştığında ders notlarını istemenden bıktım. Tembellik ediyorsun.

Ben dili: Sınavlardan önce, derslerine düzenli olarak çalışıp notlarını çıkardığında daha başarılı olacağını düşünüyorum.

1

Grup çalışmasında arkadaşlarının fikirlerini dinlemiyorsun, bu yüzden birlikte çalışmakta zorlanıyoruz.

2

Ben konuşurken sözümü kesiyorsun, kendimi ifade etmeme fırsat vermiyorsun.

3

Bir konuda farklı düşündüğümüzde hemen kızılıyorsun ve konuşmak istemiyorsun.

4

Hata yaptığında beni herkesin içinde eleştiriyorsun.

5

Ortak aldığımız kararlara uymuyorsun, bu yüzden planlarımız bozuluyor.

6

Bu saatte eve gelir mi? Kaç saattir seni bekliyorum, bütün işlerim aksadı.

7

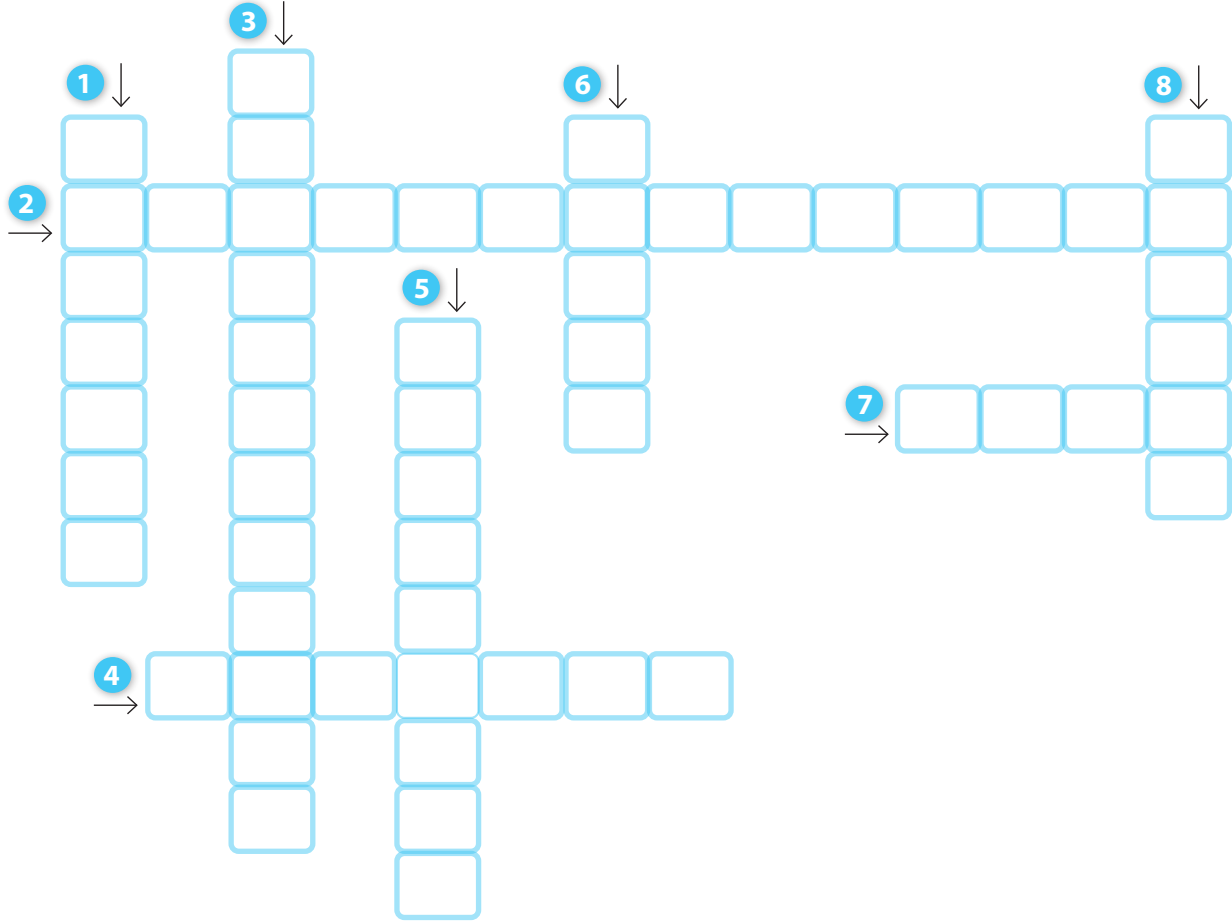
Bana öğüt vermenden ve yönlendirmelerinden bıktım. Tek başıma iş yapmama izin vermiyorsun.

8

Beni dinlemiyorsun bile! Ben konuşurken aklın hep başka yerde.

Alıştırmalar-3

Aşağıdaki ifadelerden yararlanarak bulmacayı çözün.

- 1 Bireyin kendi duygu ve düşüncelerini karşısındaki kişiyi suçlamadan, yargılamadan ve saygı çerçevesinde ifade edildiği iletişim dili.
- 2 Bireylerin birbirlerini açık, doğru ve samimi bir biçimde anlayabildikleri iletişim.
- 3 Konuşanı dikkatle ve sözünü kesmeden dinlemeyi gerektiren iletişim niteliği.
- 4 Karşısındaki kişiyi suçlayan, yargılayan, eleştiren ve hedef alan ifadelerin kullanıldığı iletişim dili.
- 5 Bireyin duygu ve düşüncelerini jest, mimik, duruş, fiziksel mesafe gibi sözel olmayan yollarla anlattığı iletişim.
- 6 Beden dilinde yüzdeki ifadelere verilen isim.
- 7 Beden dilinde el, kol, baş gibi vücut hareketlerine verilen isim.
- 8 Bir kişinin kendisini karşısındaki kişinin yerine koyarak olaylara onun gözünden bakması, duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışması ve bunu karşısındakine yansıtması.

Alıştırmalar-4

Aşağıdaki ifadelerde altı çizili sözcüklerden uygun olanını yuvarlak içine alın.

1. Duygu, düşünce ve bilgilerin sesler ve sözcükler kullanılarak aktarılması sözlü / yazılı iletişimidir.
2. Empati kelimesinin Türk dilindeki karşılığı, ben dili / duygudaşlık olarak kabul edilmiştir.
3. "Onun yerinde ben olsaydım ne yapardım, ne düşündüm?" sorusu empati / sözlü iletişim sürecini başlatır.
4. İletişim sırasında konuşan kişinin sözünü kesmeden ona odaklanmak etkin dinleme / sen dili örneğidir.
5. Beden hareketleri, jestler ve mimikler, fiziksel görüntü gibi sözel olmayan unsurları içeren iletişim türü sözsüz / yazılı iletişim olarak ifade edilir.
6. İletişime katılan taraflar arasında karşılıklı kabul ve saygı yerine eleştiri ve suçlamanın olduğu iletişim türü olumlu / olumsuz iletişimidir.
7. İletişim kurulan kişinin kollarını göğsünde kenetlenmiş hâlde tutması güven / şüphe duygusu içinde olduğunu gösterir.
8. Yunus Emre'nin "Söz ola kese savaşı, söz ola kestire başı. / Söz ola ağulu aşı, yağ ile bal ede bir söz." dizeleri beden dilinin / sözlü iletişimin önemini yansıtmaktadır.
9. Sözlü iletişime katılan kişilerin kendilerini birinci tekil şahıs ifadeleriyle anlatmaları sen dilini / ben dilini kullandıklarını gösterir.
10. El, kol ve beden hareketleri jest / mimik; yüzde oluşan ifadeler ise mimik / jest olarak adlandırılır.
11. Yusuf Has Hacıpaş'a ait Kutadgu Bilig adlı eserde geçen "İnsan iki şey ile kendini ihtiyarlamaktan kurtarır: "Biri iyi iş, diğeri iyi söz." ifadesi olumlu / olumsuz iletişimin önemini vurgular.
12. "Tatlı dil, yılanı deliğinden çıkarır." atasözü iletişimde sözlerin / beden dilinin önemini gösterir.
13. Konuşurken telefonla ilgilenmek, karşıdakinin sözünü kesmek ve alaycı ifadeler kullanmak iletişimi engeller / güçlendirir.
14. İyi bir konuşmacı, düşüncelerini açık ve anlaşılır / karmaşık ve belirsiz biçimde ifade eder.
15. İnsanların düşüncelerine, inançlarına ve yaşam biçimlerine değer vermek farklılıklara saygı / ön yargı göstergesidir.

Bağlam Temelli Süreç Değerlendirme

1-5. soruları aşağıdaki metne göre yanıtlayın.

Okulda yapılacak sosyal sorumluluk projesi için öğrenciler gruplara ayrılmıştır. Aynı grupta yer alan Elif, Mert ve Can proje konusunda fikir alışverişi yapmaktadır. Elif, projenin afiş ve görsellerle hazırlanmasının daha etkili olacağını düşünmektedir. Mert ise sunum hazırlanması gerektiğini savunmaktadır.

Can, iki arkadaşını dinledikten sonra bir çözüm önerisi sunmak istemiştir. Ancak Elif, "Sen yeterince öneride bulundun." diyerek Can'ın sözünü kesmiştir.

Bu durum üzerine Can konuşmak istememiş ve gruptan uzaklaşmıştır. Mert ise tartışmanın büyümesinden rahatsız olmuş ve çalışmaya devam etmekte zorlanmıştır.

1. Bu metne göre gruptaki iletişim sorununun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Proje konusunun karmaşık olması
- B) Grup üyelerinin benzer önerilerde bulunması
- C) Bir grup üyesinin kendini ifade etmesinin engellenmesi
- D) Grup üyelerinin konuyla ilgili yeterli bilgiden yoksun olması

2. Elif'in, Can'ın çözüm önerisi karşısında verdiği yanıt, iletişim ile ilgili aşağıdaki kavramlardan hangisine örnektir?

- A) Ben diline
- B) Empatiye
- C) Ön yargıya
- D) Sen diline

3. Can'ın gruptan uzaklaşmasının iletişim açısından en önemli sonucu aşağıdakilerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Projenin hızı
- B) Grup içi iş birliği
- C) Fikir çeşitliliği
- D) Projenin yaratıcılığı

4. Mert'in yaşadığı durum aşağıdakilerden hangisiyle en iyi açıklanır?

- A) İletişim engellerinin grup çalışmalarını olumsuz etkilemesiyle
- B) Grup çalışmalarının bireysel çalışmadan daha zor olmasıyla
- C) Yazılı iletişimin daha etkili ve sistemli olmasıyla
- D) Teknolojik araçların iletişimi kolaylaştırmasıyla

5. Bu metne göre aşağıdaki çözüm önerilerinden hangisi iletişimi en etkili şekilde geliştirir?

- A) Herkesin kendi fikrinde ısrar etmesi
- B) Grup üyelerinin ayrı ayrı çalışması
- C) Her üyeye söz hakkı verilerek fikirlerinin dinlenmesi
- D) Projeyi tek bir kişinin hazırlaması

6-9. soruları aşağıdaki metne göre yanıtlayın.

Okul çıkışında Zeynep ve arkadaşları birlikte vakit geçirmek için plan yapmaktadır. Zeynep, sinemaya gitmeyi önerir. Ancak arkadaşlarından Deniz, o gün yorgun olduğunu söyleyerek bu teklife pek sıcak bakmaz. Zeynep, Deniz'in bu tavrına karşılık:

"Sen zaten hiçbir zaman bizimle bir şey yapmak istemiyorsun." der.

Deniz bu söz karşısında sessizleşir ve grubun geri kalanıyla konuşmadan eve gitmeye karar verir.

Grubun diğer üyeleri ise ortamın bir anda gerginleştiğini fark eder.

6. Bu metinde yaşanan iletişim sorununun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deniz'in arkadaşlarına ön yargı ile yaklaşması
- B) Zeynep'in arkadaşlarıyla vakit geçirmek istemesi
- C) Zeynep'in konuşmasında suçlayıcı ifadeler kullanması
- D) Deniz'in arkadaşlık ilişkisini sonlandırmayı düşünmesi

7. Zeynep'in kullandığı ifade aşağıdaki iletişim ile ilgili kavramlardan hangisiyle adlandırılır?

- A) Empati kurma
- B) Ben dili
- C) Sen dili
- D) Etkin dinleme

8. Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi iletişimi olumlu yönde geliştirecek bir davranıştır?

- A) Zeynep'in düşüncesinde ısrar etmesi
- B) Zeynep'in Deniz'in durumunu anlamaya çalışması
- C) Grup üyelerinin tartışmayı görmezden gelmesi
- D) Deniz'in hiçbir açıklama yapmadan ortamdan ayrılması

9. Zeynep'in kurduğu cümleyi etkili iletişime uygun hâle getirmek isteyen bir öğrencinin aşağıdakilerden hangisini söylemesi en uygundur?

- A) "Neden hep böyle davrandığını bir türlü anlamıyorum."
- B) "Seni öylesine davet etmiştim, gelmemen sorun değil."
- C) "İstersen gelme, biz de planımıza sensiz devam ederiz."
- D) "Bugün gelmemene üzuldüm, birlikte vakit geçirmek isterdim."

Özel Gereksinimli Bireyler İçin Fırsat Eşitliği

Özel gereksinimli bireyler, yaşamlarını bağımsız sürdürebilmek için farklı alanlarda ek destek ve eğitime ihtiyaç duyan kişilerdir.

Fırsat Eşitliği

Bireylerin ihtiyaçları dikkate alınarak hak ve imkânlardan eşit biçimde yararlanabilmesidir. Özel gereksinimlilere yönelik fırsat eşitliğini sağlamak için şunlar yapılabilir:

Erişilebilir Okullar

Rampa, hissedilebilir yüzey, sesli cihaz ve Braille alfabesi gibi düzenlemeler yapılır.

Anlayış ve Destek

Farklılıkları anlamak, destek olmak önemlidir.

Katılım Hakkı

Etkinliklere, kararlara ve sosyal yaşama katılma fırsatı herkese aittir.

Birlikte Güçlüyüz

Farklılıklarımızla birlikte daha zengin ve daha güçlü bir toplum oluruz.

DÜŞÜNELİM

- Okulunda herkes aynı imkânlara sahip mi?
- Sence fırsat eşitliği neden önemlidir?

ÖRNEK OLAY

Ece, resim yapmayı çok seven bir öğrencidir. Ancak bedensel engeli nedeniyle resim masasına tekerlekli sandalyesiyle rahatça ulaşamamaktadır.

Resim öğretmeni durumu fark eder. Ece'nin de rahatça katılabileceği şekilde masaların yerini değiştirir ve ona uygun bir alan oluşturur.

Ece artık etkinliklere katılabiliyor ve eserlerini arkadaşlarıyla paylaşıyor.

1. Bu olayda öğretmen hangi davranışıyla fırsat eşitliğine katkı sağlamıştır?

.....

2. Ece bu sorunu yaşadığında hangi duyguyu hissetmiş olabilir?

.....

3. Sınıfınızda benzer bir durumla karşılaşırsanız siz ne yapardınız?

.....

Özel Gereksinimli Bireylerle İletişim

Özel gereksinimli bireylerle iletişim kurarken şunlara dikkat edebiliriz:

Dinle

Onları dikkatle dinle, sözlerini bitirmelerine fırsat ver.

Doğru İfade Et

Onlara nasıl yardımcı olabileceğini sor, tahminde bulunma.

Saygı Göster

Farklılıklarına değil, yeteneklerine odaklan.

Birlikte Hareket Et

Etkinliklerde yer almaları için fırsatlar oluştur.

Temel İnsan Hakları

Herkesin doğuştan sahip olduğu devredilemez ve vazgeçilemez haklardır. Özel gereksinimli bireylerin eğitimde kaynaştırma/bütünleştirme uygulamalarından ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarından yararlanması da bu hakların gereğidir. Kamu binalarının erişilebilir olması, sağlık hizmetlerine kolay erişimin sağlanması özel gereksinimli bireylerin toplumun her alanında yer almalarını mümkün kılar. Bu durum, toplumda eşitlik değerini pekiştirir.

ÖRNEK OLAY

Okulda yapılacak tiyatro gösterisi için roller dağıtılırken işitme yetersizliği olan Ali'ye rol verilmez. Arkadaşları öğretmene bu durumu söyler.

Öğretmen, Ali'nin de katılabileceği bir rol düzenler ve prova süresince ona uygun destek sağlar. Gösteri sonunda Ali büyük bir alkış alır.

1. Bu olayda başlangıçta hangi sorun yaşanmıştır?

.....

.....

2. Sorunun çözümü için kimler, hangi adımı atmıştır?

.....

.....

3. Bu çözümün Ali'ye ve gruba katkısı ne olmuştur?

.....

.....

SIRA SENDE**1. Görseldeki bu davranış, hangi değerle ilişkilidir?**

.....

2. Bu davranış fırsat eşitliğine nasıl katkı sağlar?

.....

Alıştırmalar-1

- A** Elif, görme yetersizliğine sahiptir. Okulda düzenlenecek bir geziye katılmak istemekte ancak zorluk yaşayacağını düşündüğü için geziye katılmakta tereddüt etmektedir.

Bu örnek durumdaki sorunu, fırsat eşitliğini sağlayarak çözmek için neler yapılabilir? Birini yazın.

.....

- B** Aşağıdaki özel gereksinim durumlarını uygun erişilebilirlik düzenlemeleri ile eşleştirin.

1 İşitme yetersizliği olan öğrenci

a İletişim kartları veya destekleyici iletişim araçları

2 Hareket güçlüğü yaşayan öğrenci

b Tekerlekli sandalye rampası

3 Konuşma güçlüğü yaşayan öğrenci

c İşaret dili çevirmeni veya altyazı

4 Öğrenme güçlüğü yaşayan öğrenci

d Ek süre ve uyarlanmış ölçme yöntemleri

- C** Aşağıdaki ifadelerin başına doğruysa "D", yanlışsa "Y" yazın.

☐

1. Özel gereksinimli bireylerin etkinliklere katılabilmeleri için yapılan düzenlemeler onlara ayrıcalık sağlamak değil, fırsat eşitliği oluşturmak amacı taşır.

☐

2. Bir öğrencinin etkinliğe katılmakta zorlanması durumunda, etkinliğin kurallarını değiştirmeden öğrencinin katılımını beklemek en doğru yaklaşımdır.

☐

3. Temel insan hakları, bireylerin herhangi bir engelle karşılaşmadan kendilerini geliştirmelerini ve gerçekleştirmelerini sağlar.

☐

4. Özel gereksinimli bireylerin toplumsal yaşama katılımını artırmak için yalnızca öğretmenlerin sorumluluk alması yeterlidir.

☐

5. Farklı ihtiyaçlara sahip bireylerin eğitim, oyun ve sosyal etkinliklerde yer alabilmesi kapsayıcı bir toplum anlayışının göstergesidir.

☐

6. T.C. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen "Umut Evleri", "Gündüz Bakım Merkezleri" gibi projeler, özel gereksinimli bireylerin toplumdan ayrı tutulmasını sağlar.

☐

7. İş yerlerinin erişilebilir şekilde düzenlenmesi ve bireylerin yeteneklerine uygun işler sağlanması, özel gereksinimli bireylere istihdam alanında kolaylık gösterir.

Alıştırmalar-2

A Aşağıdaki durum karşısında fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik bir öneri yazın.

Okulda resim sergisi düzenlenecektir. Tekerlekli sandalye kullanan arkadaşın, serginin yapıldığı kata çıkmakta zorluk yaşayacağı için üzülerek sergiye katılamayacağını söyler.

.....

.....

B Aşağıdaki uygulamalardan fırsat eşitliğini destekleyenleri "✓" ile desteklemeyenleri "x" ile işaretleyin.

☐

1. Tekerlekli sandalye kullanan öğrenciler için rampa yapılması

☐

2. Görme yetersizliği olan öğrenciler için büyük puntolu materyaller hazırlanması

☐

3. Özel gereksinimli öğrencilerin yorulmamaları için etkinliklerin dışında bırakılması

☐

4. İhtiyacı olan öğrencilere ek destek verilmesi

☐

5. Tüm öğrencilerin ihtiyaçlarının aynı olduğu varsayılarak planlama yapılması

☐

6. Etkinlik ve sosyal aktivitelerin herkesin katılabileceği şekilde düzenlenmesi

C Aşağıdaki boşlukları verilen sözcüklerden uygun olanla tamamlayın.

sosyal

erişilebilir

birlikte

hak

empati

1. Fırsat eşitliği, herkesin aynı ve imkânlara sahip olmasıdır.
2. Özel gereksinimli bireylere yönelik düzenlemeler, onların hayata katılımını kolaylaştırır.
3. Farklılıklara saygı göstermek, yaşama kültürünü güçlendirir.
4. Rampalar ve hissedilebilir yüzeyler, çevrenin hâle gelmesini sağlar.
5. Kendimizi özel gereksinimli bireylerin yerine koymak, kurmamıza yardımcı olur.

Alıştırmalar-3

A

Okulda bilim fuarı hazırlanmaktadır. Takımlar oluşturulurken Emre, tekerlekli sandalye kullanan arkadaşı Berna'yı grubuna davet eder. Bazı arkadaşları ise "Berna çok yorulabilir, ondan destek almayalım." derler. Emre ise "Berna'nın fikirleri çok yaratıcı, bence katılmayı isteyip istemediğini ona sormalı ve onu aramızda görmek istediğimizi söylemeliyiz." diyerek arkadaşlarını ikna eder.

1. Buna göre Emre'nin davranışı fırsat eşitliği açısından neden önemlidir?

.....

2. Buna göre arkadaşlarının Berna adına karar vermesi neden yanlıştır?

.....

B

Aşağıdaki fırsat eşitliğini sağlamaya yönelik önerilerin karşısına ilgili olduğu alanı (eğitim, ulaşım, sağlık, istihdam, sosyal yaşama katılım) yazın.

1 Ders kitaplarının sesli olarak hazırlanması

.....

2 Toplu taşıma araçlarına tekerlekli sandalye rampası yapılması

.....

3 Hastanelerde işaret dili çevirmeni bulundurulması

.....

4 İş yerlerinin özel gereksinimli bireylere uygun düzenlenmesi

.....

5 Spor tesislerine erişilebilir girişler yapılması

.....

6 Sınavlarda okuyucu ve kodlayıcı desteği sağlanması

.....

7 Duraklarda sesli ve görsel bilgilendirme sistemlerinin kullanılması

.....

8 Aile sağlığı merkezlerinde erişilebilir muayene alanları oluşturulması

.....

9 Bireylerin yeteneklerine uygun işlerde çalışmasının desteklenmesi

.....

10 Tiyatro ve sinema gösterilerinde altyazı kullanılması

.....

11 Okullarda asansör ve rampa bulunması

.....

12 Yaya geçitlerine sesli uyarı sistemleri yerleştirilmesi

.....

Alıştırmalar-4

A Okul gezisi kapsamında bir müze ziyaret edilmiştir. Görme yetersizliği olan Ege, kabartmalı harita ve sesli rehber bulunmadığı için müzeyi gezmekte zorlanmaktadır.

Müze görevlisi olsaydınız Ege'nin müzeyi gezebilmesi için o anda ne yapabileceğinizi yazın.

.....

.....

B Aşağıdaki ifadelerin numaralarını ilgili tanımın başına yazın.

1 Eğitim Hakkı

2 Erişilebilirlik

3 Katılım Hakkı

4 Farklılıklara saygı

5 Fırsat Eşitliği

6 Empati

7 Hissedilebilir Kılavuz Yüzey

8 Bağımsız Yaşam

- ☐ Herkesin öğrenme fırsatına sahip olmasıdır.
- ☐ Farklılıkları kabul etmek ve değer vermektir.
- ☐ Okullara, parklara, binalara rahat ulaşılabilmesidir.
- ☐ Herkesin etkinliklerde ve kararlarda yer alabilmesidir.
- ☐ Bireyin yaşamını başkalarına bağlı olmadan sürdürebilmesidir.
- ☐ Bireylerin ihtiyaçlarına uygun imkânlardan yararlanabilmesidir.
- ☐ Kendini karşısındaki kişinin yerine koyarak onu anlamaya çalışmaktır.
- ☐ Görme yetersizliği olan bireylerin güvenli biçimde yön bulmasını sağlayan kabartmalı zemin düzenlemesidir.